

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ 24.08.2021 г.

"Връзки с обществеността"

Ковид-19 протичал по-тежко при бременните, ваксините не водят до аборт
Няма данни, че Делта предизвиква по-тежка клинична картина при децата, каза проф. Александрова

<https://www.bgonair.bg/a/36-sutreshen-blok/237066-dots-aleksandrova-ako-ne-ogranichim-razprostraneniето-na-delta-mnogo-detsa-shte-vlyazat-v-bolnitsi>

Експертният съвет по акушерство и гинекология към Министерството на здравеопазване препоръча още преди месеци бременните жени да не се ваксинират. Междувременно някои международни организации излязоха с призив за имунизация на бременните.

"Бременните са застрашени от по-тежко протичане на заболяването. Проучване във Великобритания на над 3 000 бременни жени в болница показва, че 24% от тях са били с умерено до тежко протичане на заболяването в началото на пандемията, но при Делта варианта този процент вече е 45". Това заяви вирусологът от БАН проф. Радостина Александрова в студиото на "България сутрин".

Тя уточни, че международните проучвания не показват негативно влияние на ваксините върху бременни жени.

"Поне 6 проучвания в 6 държави са извършени с десетки хиляди бременни. Ваксината, поставена по време на бременността, не повишава риска от спонтанен аборт или преждевременно раждане. Смята се, че това е най-добрата защита. За майката - да няма нужда от интензивно лечение, а за бебето - от преждевременно раждане. Да не забравяме, че чрез ваксината майка предава антитела на бебето си", уточни вирусологът.

Застрашени ли са децата от Делта?

Световните данни показват, че Делта вариантът се разпространява много по-бързо.

"Няма данни, че Делта предизвиква по-тежка клинична картина при децата. Тъй като той се разпространяване по-бързо, е нормално да очакваме и повече деца да се разболяват. Това ще доведе и до по-голям брой деца, които ще имат нужда от болнично лечение", предупреди проф. Александрова.

И отново заяви, че ваксинирането е най-добрият начин за защита от коронавируса.

"Това, което хората трябва да знаят е, че трябва да се стремим да ограничим разпространението на вируса, защото мутира, когато се размножава. И само така можем да избегнем възникването на нов щам", уточни експертът. Тя добави, че все още няма данни, които да показват дълготраен имунитет при преболедувалите.

"В Дания хора, които по време на първата вълна са се срещнали с вируса, по време на втората защитените на възраст над 65 години са били под 50%. Затова е важна ваксинацията", каза проф. Александра в студиото на Bulgaria ON AIR. Тя уточни, че доколко ефективен е имунният отговор, зависи от това доколко тежко е било преболедуването.

А по отношение на прилагането на трета доза от ваксина срещу коронавируса доц. Александра припомни, че все още няма достатъчно проучвания за ефективността, но тази практика се прилага при много други ваксини, така че да се осигури адекватна защита при следваща среща с вируса.

Гледайте целия разговор във видеото.

[Зелената сделка може да отвори пътя за уникален български проект за ток от сероводорода в Черно море](#)

- [Maritime.bg](#)

Подобрените показатели на уникалната инсталация за производството на енергия от сероводорода в морската вода я направят примамлива за инвестиции, твърди пред Maritime.bg проф., д-р т. н. Венко Бешков от Института по инженерна химия при БАН

Вече имаме категорично потвърждение за повишената ефективност на инсталацията за добив на електрическа енергия от сероводорода в Черно море, заяви пред Maritime.bg нейният създател, проф., д-р т. н. Венко Бешков от Института по инженерна химия при БАН.

По неговите думи, намерен е оптималният вариант на системата и ако досега оползотворяването на сероводорода, който вкарват в инсталацията е от порядъка на 18 до 20 процента, тоест разпиляването му е проблем, сега отиват към 60 на сто, което е много добро постижение.

Постигат го чрез допълнителни съоръжения към инсталацията, за които още не иска да говори. Важното е да се каже, че вече значително е повишен процентът на използване на сероводорода и това е новото, което може да привлече инвестиционен интерес, отбеляза проф. Бешков.

Той е категоричен, че проектът на неговия екип е много подходящ за включване в Зелената сделка (Green Deal), известна още като Зеленият пакт, която представлява набор от политики, предложени от ЕК с идеята Европа да стане климатично неутрална до 2050 година, тоест да достигне нулеви нива на произвежданите парникови газове.

Сега авторът на проекта очаква да види, какви конкурси предстои да бъдат обявени и в какви насоки. Това всъщност го и спряло да получи финансиране през миналата година. Иначе той продължава да работи в лабораторни условия, да прави изследвания и да подобрява показателите на инсталацията. Поначало горивните клетки в нея можели да стигнат до 80-90 на сто КПД.

Да припомним, какво представлява уникалната разработка, върху която екипа на проф. Бешков работи вече над 10 години?

В Черно море има огромни залежи от около 4,6 млрд. тона сероводород. След като заработи, проектът може да задоволи енергийните нужди на страната за дълги години напред, твърди неговият автор. Идеята за инсталация, която да произвежда електроенергия от практически неизчерпаемия морски източник, се зародила в българския учен още преди 2008-а година. Тя му била подсказана от икономиста Петко Петков, който насочил вниманието му към енергийния потенциал, който крият ресурсите в Черно море. Оттогава двамата започнахме да работим заедно по тази тема, сподели проф. Бешков. След поредица от експерименти на него му идва уникалната идея да използват сероводорода в морската вода за гориво, което да превърнат с енергия, както става в клетките на акумулаторната батерия.

Междувременно обявяват конкурс за подобни проекти по седма рамкова програма на ЕС през 2011 година, той събира екип от колеги със сходни интереси от Грузия и Румъния, подават документи и проектът им печели. Така започва работата на международния екип по проекта за производството на електроенергия от сероводорода в Черно море. По думите на проф. Бешков в началото са тръгнали от опитите в лабораторни условия. Морската вода получавали от Института по океанология, който на един етап също бил част от проекта. Варненските океанолози я вземали от различни дълбочини, стигащи до 500 м , където има по-висока концентрация на сероводород. През лятото на 2014 година провеждат успешен експеримент с пилотна инсталация на борда на научно-изследователския кораб "Академик" на Института по океанология, което става на 50 мили от нос Галата във Варненския залив. Резултатите от експеримента се оказват много добри в сравнение с постигнатите в лабораторни условия преди това, когато използват обикновена чешмяна вода с разтворена в нея морска сол и сероводород.

Да припомним още, че патентът на проф. Бешков за тази уникална технология бе отличен с бронзов медал на деветия Международен панаир на изобретенията в Близкия Изток, който се проведе в Кувейт. Тогава арабски инвеститори дори поискаха да се включат във финансирането на инсталацията, но българският учен им отказа. Технологията е уникална и неговото желание е България ще стане първата държава в света, която я прилага. Върху подобни проекти се работи и в Китай, Южна Корея, но те не са съпоставими с нашия, защото работят с малки инсталации и химикали, които биха увредили тежко морската среда, категоричен е ученият.

Продължаваме да работим по проекта със собствени сили и средства в лабораторията и когато постигнем достатъчно високи показатели за ефективността на инсталацията, тогава вече както се вика и Луната ще сваля и ще намеря финансиране, твърдо е убеден проф. Бешков. На въпроса, дали от сероводорода ще произвеждат и водород, което напълно ще впише проекта в зелената сделка, той отговори, че това ще стане на втория етап. Впрочем първата мисъл, която подвежда хората била, че сероводорода ще се разгражда на водород и сяра. Не е така. С моя подход сероводородът се окислява до сулфатни йони и директно се превръща в енергия. После тези сулфатни йони се връщат обратно във водата, обясни ученият. Или енергията произведена от сероводорода ще я имаме почти даром от морето. А получаването на водорода е следваща стъпка. Всъщност, моят проект, с който навремето спечелих европейско финансиране беше точно това – на две стъпки: първата е получаването на енергия от сероводорода и втората – тази енергия се използва за разлагане на водата и получаване на водород, каза още проф. Бешков.

Проектът е много актуален, свързано и със синята, и със зелената икономика. И ако все още има препъни камъни по пътя към осигуряване на бъдещо проектно финансиране, те са повече от бюрократично естество. В тази връзка Красен Станчев, председател на Съвета на Института за пазарна икономика в интервю за друга медия си спомня, как през 2013 г. убеждавал министъра на околната среда в служебното правителство, че има смисъл това да се направи. Той е категоричен, че ако бъде реализиран проекта на проф. Бешков в момента, връщането на инвестицията ще има много малък дял в цената, при това без никакви проблеми, свързани с околната среда.

Къде е спънката в момента? При обявяването на конкурсите по европейските програми изискването е да бъдат в едни определени насоки и формулировки, примерно, за получаване на водород, обаче от слънчева енергия, от вятърна енергия и други от този род, в които нашият проект не попада и почти формално се отхвърля. Така беше поне досега, коментира проф. Бешков. Той посочи и друга

причина. Миналата година имало интерес от три български фирми и от няколко чуждестранни посредници, но той стигал до там, как с неговата идея да се вземат едни пари европейски пари.

За съжаление през всичките години досега никой от властимащите у нас не прояви интерес към моя проект, продължи неговият автор и сам си зададе реторичния въпрос, че може би причината е в лесното усвояване на пари чрез внос на нефт и газ. Намесвала се и геополитиката, която не искала да ѝ объркват сметките и интересите. И той даде за пример, как едно друго изследване, което е за добив на газ метан от неизчерпаемите запаси на газохидрати на дъното на Черно море. Извършват го в Института по океанология и вече било напреднало, оставало проучвателната фаза да получи международно потвърждение и от немската академия на науките (партньор в изследването) изпратили специален кораб у нас. Но този кораб не получил разрешение да извърши изследването в южното Черноморие, защото, видите ли, там щели да правят проучвания за нефт и газ.

Въпреки всичко това, нямам намерение да се отказвам и макар да приличам на барон Мюнхаузен, който се изтегля само за косите, продължавам да работя върху параметрите на инсталацията, докато ги направя категорично убедителни и мога да кажа, че ето – от толкова тона сероводород да произведа еди колко си мегават часа електрическа енергия и тогава вече ще кандидатствам за финансиране на пилотна инсталация, категоричен е проф. Бешков.

[Проф. Румяна Прешленова – за историческата памет и културното наследство](#)

- bnr.bg

Професор д-р Румяна Прешленова е директор на Института по балканистика с Център по тракология, към Българската академия на науките (ИБЦТ към БАН).

От 1989 г. до 2017 г. е специализирала в много европейски висши учебни институти, като Австрийска академия на науките, Виена, Австрийски институт за Източна и Югоизточна Европа, Виена, Британска академия, Лондон, Институт за науките за човека, Виена, Карлови университет и Технически университет, Прага и много други...

Нейните научни интереси са в областта на „Нова и съвременна история на Балканите, културна, социална и стопанска история, международни отношения XIX-XX век, дигитална хуманитаристика“. От 2010 г. е част от екипа на Центъра за обучение на БАН, а от 2011 г. преподава „Политически модели на Балканите до Втората световна война“ в Историческия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Институтът за балканистика при Българската академия на науките е учреден с решение на Министерския съвет на Народна република България от 15 януари 1964 г. под егидата на ЮНЕСКО. Той е създаден като изследователски и образователен център за езиците, историята, културата и съвременното развитие на Балканите.

Центърът по тракология „Проф. Александър Фол“ е приемник на основания през 1972 г. Институт по тракология при Българската академия на науките. Той съществува като самостоятелно звено в БАН до реформите през 2010 г., когато се обединява с Института за балканистика в Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“. Освен разнообразните прояви, на които се представят пред обществеността резултатите от различни изследвания, ИБЦТ организира и цикъл лекции, наречен „Всеки втори вторник“. През месеците юни и юли бяха представени лекциите на д-р Калин Йорданов на тема „Български фолклорни реликти от времето на Четвъртия кръстоносен поход и франгократията в Северозападна Тракия“; на Н. Пр. Халид И. Емара, извънреден и пълномощен посланик на Египет в България, на тема „Building bridges between the Balkan and the Mediterranean worlds“; на д-р Симеон Симеонов на тема „Франциско де Миранда на Балканите: забравената балканска одисея на „Предшественика“ на южноамериканската независимост“...

Проф. Прешленова е ръководител на националната научна програма „Културно-историческо наследство, национална памет и обществено развитие“. Основната цел на програмата е „разработване на дигитални инструменти за изследване, представяне и популяризиране на българското културно-историческо наследство, в това число и създаване на информационни системи и платформи с включена геолокация на културно-историческото наследство в България, с цел неговото изучаване, опазване и популяризиране и превръщането му в общественополезен ресурс.“

С проф. д-р Румяна Прешленова разговорът е за дейността на ИБЦТ към БАН, за партньорството на института с музеите и за ролята на културно-историческото наследство в днешния ни ден.

[Интервю с гл. ас. Илияна Йорданова, Институт по катализ – БАН](#)

- nauka.bg

Кратка информация за изследователя: име, степен, звание, месторабота

Илияна Димитрова Йорданова, главен асистент, Институт по катализ-БАН.

С какво се занимавате на работното си място? (Ежедневието на един учен) – проекти, изследвания, ...

Заниманието на работното ми място включва: литературни справки с цел получаване на актуална информация за новостите в хетерогенния катализ. Също така нови методи на синтез, нови апарати и иновации. Една голяма част преминава в лабораторията за синтез и получаването на нови материали при опазване на околната среда. Работни срещи с колеги за обмяната на опит и разтълкуването на получените резултати.

Какво ви мотивира да изберете професията на изследовател?

Мотивацията за непрекъснато надграждане на опит и умения е решаваща в избора ми като изследовател. Така, разбирам, че човек абсолютно винаги има какво да научи и да се доусъвършенства. Обичам да анализирам получените резултати и да мисля над това как да ги обобща и до какво водят.

В момента работя върху ....., което ще .....

В момента работя върху тема за използване на българска суровина –зеолит клиноптилолит с промишлено приложение в окислителни реакции за очистване на въздуха от вредни емисии. Това ще доведе до намаляване на вредните емисии от летливи органични съединения, които заедно с азотните и серните оксиди са едни от най-големите замърсители на въздуха.

Какви проблеми срещат учените във вашата област (за професионалното си развитие и в работата си)?

Едни от най-често срещаните проблеми поне за мен е внедряването на научните разработки в практиката. Връзката между фундаменталните изследвания и промишлеността.

Какво, според Вас, трябва коренно да се промени в България по отношение на науката?

Увеличаване на средствата за наука и привличането на млади специалисти.

Знаете ли че: (малко известен и интересен факт за специалността)

Знаете ли, че в България има големи залежи на зеолити (Зеолитите са голяма група минерали с вулканичен произход) с висока чистота и отлични показатели в много приложения.

Никелов титанат, известен също като нитинол, е метална сплав от никел и титан , където двата елемента присъстват в приблизително равни атомни проценти. Той проявява ефект на запаметяване на формата и свръхеластичност при различни

температури. Нитиноловите сплави проявяват две тясно свързани и уникални свойства: ефект на паметта на формата и свръх еластичност (наричана още псевдоеластичност). Паметта на формата е способността на нитинола да претърпи деформация при една температура останете в деформираната си форма, когато външната сила се отстрани, след това възстановете първоначалната си, недеформирана форма при нагряване над нейната „температура на трансформация“. Свръх еластичността е способността на метала да претърпи големи деформации и незабавно да се върне в недеформираната си форма при отстраняване на външното натоварване. Нитинолът може да се деформира 10-30 пъти повече от обикновените метали и да се върне към първоначалната си форма. Дали нитинолът се държи с ефекта на паметта на формата или свръх еластичността зависи от това дали е над температурата на трансформация на специфичната сплав. Под температурата на трансформация той проявява ефект на паметта на формата, а над тази температура се държи свръхеластично.

В свободното си време обичам да: (хоби, спорт)

Да пътувам, да излизам навън с приятели, да чета книги. Обичам да спортувам и танцувам.

Открива Венециански стъклени съдове

- Труд

Уникални стъклени съдове са намерени в дълбините на залива Ченгене скеле. Находката е важен извор на информация за слабо изследваната тема за потреблението, търговията и производството на стъкло на Балканите през Късноосманския период. Съдовете най-вероятно са произведени в работилница на остров Мурано, Венеция, през втората половина на XVI в. или началото на XVII в., съобщават от НИМ.

Съдовете ще бъдат представени в Археологическия музей в Бургас в специална експозиция, която ще покаже резултатите от проучвания на Центъра за подводна археология и Националния исторически музей. Откриването на изложбата в Бургас е на 27-ми август.

Стъклените съдове са намерени в дълбините на залива, в периода 2020-2021 г. под ръководството на проф. д-р Иван Христов и гл. ас. д-р Найден Прахов. За да ги извадят от залива, водолази са се гмуркали при много ниска видимост.

Разкриха ценна римска подова мозайка при разкопки на Извора на нимфите и Афродита. Край Каснаково намериха и десетки артефакти

- 168chasa.bg

Ценна римска подова мозайка и десетки артефакти бяха открити при разкопки до Светилището на нимфите и Афродита до село Каснаково.

„През този археологически сезон работата ни бе съсредоточена върху най-голямата сграда, която се оказа доста значимо архитектурно решение с площ 2700 кв. м. Проучвахме най-северните и западни помещения, които се оказаха с бански функции. Това са помещения с хигиенни функции. Разкрит бе интересен малък басейн, както и около 3 кв. м. е подова мозайка с ромбоидни фигури.“, съобщи ръководителят на проучванията гл. асистент д-р Веселка Кацарова от Националния археологически институт с музей на БАН.

Имотът, за който се смята, че е бил първоначално дом на римския пълководец от тракийски произход Тит Флавий и неговата любима жена Клавдия Монтана е бил обитаван от II до IV век, като през трети век е бил разрушен при нашествията на готите.

Изследователите знаят и произхода на откритите през 2017г. на мястото, изключително ценни статуя на богинята Изида и глава на сатир. Чрез анализ на материала по българо-австрийски проект е установен произходът му, от който са издялани мраморните фигури. Кариерата е доста известна в античността, намирала се е на 20 километра североизточно от Атина. „Това са били хора, които са могли да си позволят подобна покупка или поръчка“, допълни Веселка Кацарова.

Седем зрелостници от Варна получиха национална диплома за отличен успех

- live.varna.bg

Седем зрелостници от Варна получиха Национална диплома за отличен успех от Министерството на образованието и науката. Отличието се връчва на ученици завършили с пълни шестици по всички учебни предмети и с постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта. Шест от наградените са от Първа езикова гимназия и едни от МГ “Д-р П. Берон”.

На официалната церемония днес, организирана от Регионалното управление по образование, присъства Лилия Христова, директор на дирекция „Образование и младежки дейности“ към Община Варна. Дипломите връчи Ирена Радева, началник на РУО.

Общо 29 зрелостници от 20 училища в страната получават националното отличие, като най-много са отличниците от Варна. Това са - Гергана Петрова Георгиева, МГ - Лауреат на Националната олимпиада по лингвистика - 2021 г.; Димана Диянова Желязкова, Първа ЕГ - Почетен младши посланик на Европейския парламент за уч. 2019/2020 и уч. 2020/2021 г.; Максим Атанасов Попов, Първа ЕГ - Лауреат на Националната олимпиада по немски език - 2021 г.; Николинка Владимирова Сълова, Първа ЕГ - Трето място на Националното състезание по математическа лингвистика - 2020 г.; Никол Нанева Иванова, Първа ЕГ - Отлично представяне на Националната олимпиада по немски език - 2021 г.; Йоана Йорданова Момчилова, Първа ЕГ - Лауреат на Националната олимпиада по немски език - 2021г.; Стефани Веселинова Ангелова, Първа ЕГ - Първо място на Националното състезание по компютърна лингвистика, организирано от "Институт за български език" - 2020 г. Те получават още четци за електронни книги.